

Obsah

AUTORSKÝ KOLEKTIV	9
PŘEDMLUVA.....	11
1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA	
 SOUDCOVSKÉ TVORBY PRÁVA.....	13
1.1 Pojem soudcovské tvorby práva.....	13
1.1.1 Soudní rozhodnutí jako součást objektivního práva	13
1.1.2 Interpretace zákona a dotváření práva	18
1.1.3 Různé podoby dotváření práva.....	26
1.2 Postavení judikatury: nezávazná interpretace nebo pramen práva?..	33
1.2.1 Vymezení pojmů judikatura, závaznost a prameny práva v českém právním prostředí.....	34
1.2.2 Krátké připomenutí zahraničních přístupů pojmání normativity soudních rozhodnutí	37
1.2.3 Vývoj pojmání normativity judikatury v českém právním prostředí....	39
1.2.3.1 <i>Precedent jako pramen práva v kontinentální právní kultuře?</i>	40
1.2.3.2 <i>Faktory ovlivňující normativní sílu soudních rozhodnutí</i>	41
1.2.4 Předvídatelnost soudního rozhodování jako výchozí bod závaznosti judikatury v českém právním prostředí	44
1.2.4.1 <i>Předvídatelnost soudního rozhodování v judikatuře vrcholných soudů</i>	45
1.2.4.2 <i>Konstantnost (ustálenost) jako základ normativity judikatury</i>	48
1.2.5 Koncepce normativity judikatury po rekodifikaci soukromého práva	57
1.2.6 Závěr.....	63
1.3 Soudcovská tvorba práva v kontextu postmoderny.....	64
1.3.1 Úvod	64
1.3.2 Soudcovská tvorba práva.....	65
1.3.3 Postmoderní kontext soudcovské tvorby práva.....	70
1.3.4 Evropeizace jako stimul soudcovské tvorby práva.....	73
1.3.5 Limity soudcovské tvorby práva.....	74
1.4 Dělbá moci a legitimita soudcovské tvorby práva.....	76
1.4.1 Základní otázky	76
1.4.2 Na co Montesquieu (ne)přišel.....	78
1.4.3 Konceptualizace dělby moci a neurčitost v jejím pozadí.....	80
1.4.4 Proměny dělby moci a jejich relevance.....	83
1.4.5 Soudnictví jako samostatná moc?	85
1.4.6 Pojem legitimacy a konceptualizace jejího vztahu k dělbě moci a soudcovské tvorbě práva	87

1.4.7	Mezi vstupní a výstupní legitimitou, odbornost soudce jako legitimizační důvod	89
1.4.8	Důvody akceptace soudcovské tvorby práva	91
1.4.9	Co koriguje soudcovskou tvorbu práva?	94
1.4.10	Legitimita soudcovské tvorby práva bez dělby moci?	95
1.5	Trendy pojetí spravedlnosti v soukromém právu hmotném a civilním procesu	97
1.5.1	Spravedlnost jako východisko, proces fungování i cíl práva	97
1.5.2	Odras spravedlnosti v Návrhu společného referenčního rámce (DCFR) a nejnovější projekty hledání spravedlnosti	102
1.5.3	Možnosti sblížení spravedlnosti soukromého práva a civilního procesu?	105
1.5.4	Vliv konstitucionalizace soukromého práva na podobu spravedlnosti	113
1.5.5	Závěr	119
2	„PRÁVNÍ PROSTOR“ PRO SOUDCOVSKOU TVORBU PRÁVA: APLIKACE JUDICIÁLNÍCH TESTŮ V ROZHODOVACÍ ČINNOSTI SOUDŮ	121
2.1	Úvod	121
2.2	Dotváření práva a judiciální testy	121
2.3	Dělení judiciálních testů	122
2.4	Přiměřenost (proporcionalita) a judiciální testy	124
2.4.1	Proporcionalita jako právní princip	124
2.4.2	Judiciální testy založené na principu proporcionality	126
2.4.2.1	<i>Tříkrokový test proporcionality</i>	126
2.4.2.2	<i>Redukované algoritmy založené na proporcionalitě</i>	128
2.4.3	Speciální judiciální testy	130
2.5	Judiciální testy a předporozumění interpreta	135
2.5.1	Dogmatizace judiciálních testů – výmluva, anebo hrozba soudcovské nezávislosti?	135
2.5.2	Hermeneutická svoboda interpreta a judiciální testy	137
2.6	Závěr	139
3	INSTITUCIONÁLNÍ HLEDISKO: KTERÉ SOUDY A JAKOU CESTOU DOTVÁŘEJÍ PRÁVO? ..	141
4	ZMĚNY JUDIKATURY	145
4.1	Požadavek předvídatelnosti soudního rozhodování	145
4.2	Institucionální a procedurální nástroje předvídatelnosti soudního rozhodování	147

4.3	Změny judikatury (overruling)	148
4.3.1	Omezování změn judikatury v českém právním prostředí	150
4.3.1.1	<i>Důvody pro odchýlení se od (ustálené) judikatury</i>	151
4.3.1.2	<i>Postup odchýlení se od precedentu (ustálené judikatury)</i>	153
4.3.2	Odchýlení se od vlastní rozhodovací praxe Ústavním soudem.....	154
4.3.3	Odchýlení se od vlastní ustálené rozhodovací praxe Nejvyšším soudem.....	157
4.3.4	Odchýlení se od vlastní ustálené rozhodovací praxe Nejvyšším správním soudem	161
4.3.5	Odchýlení se soudy nižších stupňů od ustálené rozhodovací praxe....	163
4.3.6	Odchýlení se od rozhodnutí Ústavního soudu nejvyššími soudy	164
4.3.6.1	<i>Reflektování judikatury Ústavního soudu Nejvyšším správním soudem</i>	164
4.3.6.2	<i>Reflektování judikatury Ústavního soudu Nejvyšším soudem</i>	167
4.4	Problematické aspekty změn judikatury	170
4.4.1	Možné důsledky změny judikatury soudů.....	170
4.4.2	Jak překonat závěr přijatý procedurou pro změnu judikatury?	173
4.4.3	Předkládat nebo nepředkládat velkému/rozšířenému senátu?	175
4.4.4	Rekodifikace soukromého práva a změny judikatury.....	176
4.5	Závěr	177
5	ČÍM JE SOUDCOVSKÁ TVORBA PRÁVA OVLIVŇOVÁNA?....	179
5.1	Význam empirického výzkumu v metodologii právní interpretace.....	179
5.1.1	Úvod	179
5.1.2	Empirický výzkum.....	180
5.1.2.1	<i>Metody a zaměření empirického výzkumu</i>	181
5.1.3	Interpretace.....	183
5.1.3.1	<i>Metodologie právní interpretace</i>	184
5.1.3.2	<i>Ostatní vlivy</i>	189
5.1.3.3	<i>Limity interpretace</i>	190
5.1.3.4	<i>Soudní improvizace</i>	192
5.1.4	Důležitost provedení empirického výzkumu v metodologii právní interpretace	195
5.2	Faktory ovlivňující soudce při jeho rozhodovací činnosti	199
5.2.1	Nutná soudcovská normotvorba	205
5.2.2	Dobrovolná soudcovská normotvorba	208
5.2.3	Motivace k soudcovskému aktivismu	209
5.2.4	Ekonomické teorie soudcovské normotvorby	211
5.2.5	Jak soudci tvoří právo?.....	215
5.2.6	Kritika soudcovského aktivismu	219
5.3	Vliv médií na současné soudní rozhodování.....	221
5.3.1	Média, společnost a právo	223
5.3.1.1	<i>Vztah médií a právního systému</i>	223
5.3.2	Vliv médií na společnost.....	226

5.3.3	Vztah médií a soudnictví.....	232
5.3.3.1	<i>Možnosti spolupráce soudců s médii.....</i>	235
5.3.4	Závěr.....	238
6	SOUDCOVSKÁ TVORBA PRÁVA V APLIKAČNÍ PRAXI.....	239
6.1	K významu soudní judikatury při dotváření nadačního práva v Evropě ve čtyřech „obzích“	239
6.1.1	Úvodem.....	239
6.1.2	Obraz 1: Případ „Städel“ („Städel-fall“) a jeho význam (pro nejen německou právní vědu 19. století)	241
6.1.3	Obraz 2: Liberalizace nadačního práva v Nizozemí.....	245
6.1.4	Obraz 3: Judikatorní dovození použitelnosti principů evropského práva pro nadace	247
6.1.5	Obraz 4: Funkcionální přístup Soudního dvora ESVO aneb na čem opravdu záleží?.....	251
6.1.6	Závěrečné shrnutí.....	253
6.2	Soudcovské dotváření procesního práva	254
6.2.1	Úvodem.....	254
6.2.2	Dotváření procesního práva a jeho odůvodnění	255
6.2.3	Legitimizační důvod pro dotváření procesního práva	260
6.2.4	Postup při dotváření procesního práva	264
6.2.5	Test rovného zacházení účastníků řízení.....	269
6.2.6	Jednotlivé případy dotváření procesního práva.....	273
6.2.6.1	<i>Problematika práva na přístup k soudu</i>	273
6.2.6.2	<i>Problematika pravomoci a příslušnosti soudu.....</i>	275
6.2.6.3	<i>Problém chybějící procesní úpravy pro vedení řízení</i>	279
6.2.7	Závěrem	290
6.3	Dotváření práva na rovné zacházení Soudním dvorem Evropské unie	290
6.3.1	Pojetí pohlaví v judikatuře Soudního dvora EU	294
6.3.2	Zdravotní postižení v judikatuře Soudního dvora EU	301
6.3.3	Odvozená diskriminace	308
6.3.4	Limity zákazu diskriminace z důvodu státní příslušnosti	311
	SUMMARY	315
	LITERATURA A DALŠÍ POUŽITÉ ZDROJE.....	317
	REJSTRÍK.....	343